# TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2023/702

**2023 m. kovo 21 d.**

**dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Susitarimu dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos įsteigtame Jungtiniame komitete, dėl sprendimo, kuris turi būti priimtas, ir rekomendacijų ir bendrų bei vienašalių deklaracijų, kurios turi būti pateiktos**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 50 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 218 straipsnio 9 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2020 m. vasario 1 d. įsigaliojo Tarybos sprendimu (ES) 2020/135 ([1]) Sąjungos sudarytas Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Susitarimas dėl išstojimo);

(2) Susitarimo dėl išstojimo 164 straipsnio 5 dalies d punktu Jungtiniam komitetui, įsteigtam pagal 164 straipsnio 1 dalį (toliau – Jungtinis komitetas), suteikiami įgaliojimai priimti sprendimus, kuriais tas Susitarimas iš dalies keičiamas, jeigu tokie pakeitimai yra būtini siekiant ištaisyti klaidas, užpildyti spragas ar pašalinti kitus trūkumus arba reaguoti į situacijas, kurios Susitarimo pasirašymo metu nebuvo numatytos, išskyrus atvejus, susijusius su Susitarimo dėl išstojimo pirma, ketvirta ir šešta dalimis, ir jeigu tokiais sprendimais nekeičiamos esminės to Susitarimo nuostatos;

(3) Susitarimo dėl išstojimo 166 straipsnio 1 dalimi Jungtiniam komitetui suteikiami įgaliojimai priimti sprendimus dėl visų klausimų, dėl kurių tai numatyta tame Susitarime, ir teikti atitinkamas rekomendacijas Sąjungai ir Jungtinei Karalystei. Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 166 straipsnio 2 dalimi, Jungtinio komiteto priimti sprendimai yra privalomi Sąjungai ir Jungtinei Karalystei ir jos privalo tuos sprendimus įgyvendinti, o tie sprendimai turi tokią pat teisinę galią kaip ir Susitarimas dėl išstojimo. Susitarimo dėl išstojimo 166 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad rekomendacijos turi būti teikiamos bendru sutarimu;

(4) pagal Susitarimo dėl išstojimo 182 straipsnį, Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos (toliau – Protokolas) yra neatskiriama to Susitarimo dalis;

(5) tikslinga, kad Sąjunga ir Jungtinė Karalystė Jungtiniame komitete pateiktų bendrą deklaraciją, kurioje būtų nurodyta, kad, kai tai aktualu jų santykiuose pagal Susitarimą dėl išstojimo, jos, laikydamosi teisinio tikrumo reikalavimų, Protokolą su pakeitimais vadins Vindzoro sistema ir kad Protokolą su pakeitimais jos gali taip vadinti savo vidaus teisės aktuose;

(6) atsižvelgiant į konkrečias Šiaurės Airijos aplinkybes, būtina numatyti, kad Sąjunga ir Jungtinė Karalystė turėtų dėti visas pastangas siekdamos užtikrinti, kad prekybos tarp Šiaurės Airijos ir kitų Jungtinės Karalystės dalių palengvinimas apimtų specialią prekių judėjimo Jungtinės Karalystės vidaus rinkoje tvarką, atitinkančią Šiaurės Airijos, kaip Jungtinės Karalystės muitų teritorijos dalies pagal tą Protokolą, poziciją, kai prekės yra skirtos galutiniam vartojimui arba galutiniam naudojimui Šiaurės Airijoje ir kai taikomos būtinos Sąjungos vidaus rinkos ir muitų sąjungos vientisumo apsaugos priemonės. Todėl Protokolas turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;

([1]) 2020 m. sausio 30 d. Tarybos sprendimas (ES) 2020/135 dėl Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos sudarymo (OL L 29, 2020 1 31, p. 1).

(7) Sąjunga turėtų atsižvelgti į Jungtinės Karalystės Jungtiniame komitete pateiktą vienašalę deklaraciją, kurioje ji išdėsto ketinamą taikyti praktiką, susijusią su prekių judėjimu iš Šiaurės Airijos į kitas Jungtinės Karalystės dalis;

(8) Sąjunga turėtų atsižvelgti į Jungtinės Karalystės Jungtiniame komitete pateiktą vienašalę deklaraciją, kurioje ji išdėsto ketinamą taikyti praktiką, susijusią su rinkos priežiūros ir vykdymo užtikrinimo veikla;

(9) būtina užtikrinti Jungtinės Karalystės ir Sąjungos, taip pat prireikus Jungtinės Karalystės ir valstybių narių institucijų tvirtesnį bendradarbiavimą, kad numatyta speciali tvarka būtų grindžiama veiksminga rinkos priežiūros ir vykdymo užtikrinimo veikla. Todėl Jungtinis komitetas turėtų pateikti rekomendaciją, kurioje toks tvirtesnis bendradarbiavimas būtų numatytas ir būtų nustatyta, kad bendradarbiavimas galėtų apimti dalijimąsi žiniomis, keitimąsi informacija, darbą su veiklos vykdytojais ir bendrą veiklą;

(10) atsižvelgiant į konkrečias Šiaurės Airijos aplinkybes, be kita ko, į tai, kad ji sudaro neatskiriamą Jungtinės Karalystės vidaus rinkos dalį, turėtų būti padaryti tam tikri Protokolo 3 priedo pakeitimai. Tų pakeitimų taikymas neturėtų kelti mokestinio sukčiavimo rizikos ar galimo konkurencijos iškraipymo. Tų pakeitimų, visų pirma specialios nuotolinei prekybai iš trečiųjų teritorijų ar trečiųjų valstybių importuojamomis prekėmis skirtos schemos, įgyvendinimas Šiaurės Airijoje neturėtų nei kelti rizikos Sąjungos vidaus rinkai ir Jungtinės Karalystės vidaus rinkai, nei užkrauti pernelyg didelės naštos Šiaurės Airijoje veikiančioms įmonėms. Siekiant paaiškinti tam tikrų Protokolo 3 priede jau išvardytų aktų taikymo Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje sritį, į tą priedą turėtų būti įtrauktos dvi pastabos. Siekiant pašalinti kitus galimus trūkumus ar reaguoti į nenumatytas aplinkybes ir užtikrinti, kad į tą priedą bet kuriuo metu galėtų būti įtrauktos visos kitos pastabos, kuriomis patikslinama, kaip 3 priede išvardyti Sąjungos aktai taikomi Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, tokia galimybė turėtų būti numatyta;

(11) Sąjunga ir Jungtinė Karalystė Jungtiniame komitete turėtų pateikti bendrą deklaraciją dėl PVM tvarkos, taikomos prekėms, nekeliančioms grėsmės Sąjungos vidaus rinkai, ir dėl PVM tarpvalstybinio grąžinimo procedūrų. Ta deklaracija Sąjunga ir Jungtinė Karalystė įsipareigotų išnagrinėti galimybę įtraukti pastabų, kuriomis būtų paaiškinta tam tikrų Protokolo 3 priede išvardytų aktų taikymo sritis. Pirma pastaba būtų susijusi su Tarybos direktyvoje 2006/112/EB ([2]) nustatytų tarifų taikymu ir joje būtų pateiktas prekių, kurios dėl savo pobūdžio ir sąlygų, kuriomis jos tiekiamos, būtų skirtos galutiniam vartojimui Šiaurės Airijoje ir kurioms taikant skirtingus tarifus nebūtų daromas neigiamas poveikis Sąjungos vidaus rinkai, t. y. tai nekeltų mokestinio sukčiavimo rizikos arba galimo konkurencijos iškraipymo, sąrašas. Sąjunga ir Jungtinė Karalystė taip pat turėtų nurodyti, kad yra pasirengusios tokį sąrašą reguliariai vertinti ir peržiūrėti. Antra pastaba būtų susijusi su dabartinėmis PVM tarpvalstybinio grąžinimo pagal taikytiną Sąjungos teisę procedūromis, nurodytomis Protokolo 8 straipsnyje;

(12) kad būtų galima užtikrinti Protokolo 8 straipsnio veiksmingumą, Sąjunga ir Jungtinė Karalystė turėtų keistis informacija ir struktūrizuotai aptarti visus klausimus, kylančius įgyvendinant ir taikant to Protokolo 8 straipsnį, įskaitant svarbius pakeitimus, numatytus pagal Sąjungoje ir Jungtinėje Karalystėje taikytiną prekių PVM ir akcizų sričių teisinę sistemą. Todėl kaip tvirtesnio koordinavimo mechanizmą tikslinga Jungtinio komiteto sprendimu numatyti specialius Specializuoto klausimų, susijusių su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos įgyvendinimo, komiteto (toliau – Specializuotas komitetas) posėdžius, kuriuose Sąjunga ir Jungtinė Karalystė galėtų nustatyti ir aptarti visus klausimus, susijusius su Protokolo veikimu PVM ir akcizų srityse, ir prireikus pasiūlyti imtis atitinkamų veiksmų;

([2]) 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1).

(13) siekiant išsamiau paaiškinti Protokolo 10 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, tikslinga, kad Sąjunga ir Jungtinė Karalystė pasiektų bendrą sutarimą dėl sąlygų, kuriomis būtų laikoma, kad Jungtinės Karalystės institucijų teikiama valstybės pagalba patenka į 10 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, visų pirma kiek tai susiję su tikru ir tiesioginiu ryšiu su Šiaurės Airija. Todėl tikslinga, kad Sąjunga ir Jungtinė Karalystė tuo tikslu pateiktų bendrą deklaraciją Jungtiniame komitete;

(14) siekiant ištaisyti tokią padėtį, kai konkrečiu Sąjungos aktu, kuriuo iš dalies keičiamas arba pakeičiamas Protokole nurodytas aktas, reikšmingai pakeičiamas to akto, koks buvo taikomas prieš jį iš dalies keičiant ar pakeičiant, turinys arba taikymo sritis ir kai taip iš dalies ar visiškai pakeisto Sąjungos akto taikymas Šiaurės Airijoje turėtų reikšmingą ir galimai ilgalaikį poveikį kasdieniam Šiaurės Airijos bendruomenių gyvenimui, būtina sukurti skubaus sustabdymo mechanizmą, kuris suteiktų galimybę 30-čiai Šiaurės Airijos Teisėkūros Asamblėjos narių bent iš dviejų partijų (išskyrus pirmininką ir pirmininko pavaduotojus) ištaisyti pirmiau nurodytą padėtį laikantis kiekvienos iš sąlygų, nustatytų Jungtinės Karalystės vienašalės deklaracijos dėl 1998 m. balandžio 10 d. Jungtinės Karalystės Vyriausybės, Airijos Vyriausybės ir kitų daugiašalių derybų dalyvių pasirašyto Didžiojo penktadienio, arba Belfasto, susitarimo (toliau – 1998 m. Susitarimo) institucijų dalyvavimo projekto, pridedamo prie numatomo Jungtinio komiteto sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Protokolas, 1 dalyje. Tos sąlygos numato, be kita ko, sąlygą, kad pranešimas gali būti pateiktas tik išskirtinėmis aplinkybėmis ir kraštutiniais atvejais, ir sąlygą, kad Teisėkūros Asamblėjos nariai siektų išankstinės esminės diskusijos su Jungtinės Karalystės Vyriausybe ir Šiaurės Airijos vykdomajame komitete, kad būtų galima išnagrinėti visas su Sąjungos aktu susijusias galimybes. Jei Jungtinė Karalystė tuo tikslu pateiktų pranešimą Sąjungai, Sąjungos aktas, iš dalies arba visiškai pakeistas konkrečiu Sąjungos aktu, nebūtų taikomas Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje pagal Protokolo 13 straipsnio 3 dalį. Vietoj to Sąjungos aktas, iš dalies arba visiškai pakeistas konkrečiu Sąjungos aktu, turėtų būti įtrauktas į atitinkamą Protokolo priedą pagal jo 13 straipsnio 4 dalyje numatytą procedūrą. Todėl Protokolas turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;

(15) jeigu Jungtinė Karalystė pateiktų Sąjungai pranešimą, nurodytą naujai išdėstytoje Protokolo 13 straipsnio 3a dalies pirmoje pastraipoje, tačiau arbitražo kolegija priimtų sprendimą, kad Jungtinė Karalystė nesilaikė tokio pranešimo sąlygų, nustatytų tos dalies trečioje pastraipoje, turėtų būti užtikrinta, kad toks arbitražo kolegijos sprendimas būtų skubiai įvykdytas. Todėl Jungtinis komitetas turėtų pateikti rekomendaciją, kaip užtikrinti, kad toks sprendimas būtų skubiai įvykdytas. Tai turėtų būti pagrįsta bendru sutarimu, kad skubus įvykdymas turėtų būti taip pat užtikrintas, kai Jungtinė Karalystė nesilaikė geros valios įsipareigojimų pagal Susitarimo dėl išstojimo 5 straipsnį, nes pateikdama tokį pranešimą nesilaikė kiekvienos iš sąlygų, išdėstytų prie Jungtinio komiteto sprendimo Nr. 1/2023 pridėtos Jungtinės Karalystės vienašalės deklaracijos dėl 1998 m. Susitarimo institucijų dalyvavimo 1 dalyje;

(16) Sąjunga ir Jungtinė Karalystė turėtų pripažinti, kad Jungtinės Karalystės pranešimas pagal numatomą naują Protokolo 13 straipsnio 3a dalį turi būti pateiktas laikantis kiekvienos iš sąlygų, nustatytų Jungtinės Karalystės vienašalės deklaracijos dėl 1998 m. Susitarimo institucijų dalyvavimo 1 dalyje, kad pagal Susitarimo dėl išstojimo 5 straipsnį jis būtų laikomas pateiktu gera valia. Taip pat tikslinga bendroje deklaracijoje paaiškinti, kad tuo atveju, kai arbitražo kolegija priima sprendimą, kad Jungtinė Karalystė nesilaikė Susitarimo dėl išstojimo 5 straipsnio, kiek tai susiję su pranešimu Sąjungai, dėl kurio pradedamas taikyti mechanizmas, turėtų būti užtikrinta, kad arbitražo kolegijos sprendimas būtų skubiai įvykdytas;

(17) Sąjunga ir Jungtinė Karalystė turėtų visapusiškai pasinaudoti jungtinėmis institucijoms, įsteigtomis pagal Susitarimą dėl išstojimo, kad prižiūrėtų jo įgyvendinimą. Specializuotas komitetas gali sudaryti sąlygas keistis nuomonėmis dėl bet kokių būsimų Jungtinės Karalystės teisės aktų, susijusių su Protokolo taikymui svarbiomis prekėmis. Tuo tikslu gali susirinkti konkrečios sudėties specializuotas komitetas, būtent Specialusis prekių komitetas, kad įvertintų galimą tų būsimų teisės aktų poveikį Šiaurės Airijoje, taip pat numatytų ir aptartų visus aktualius praktinius sunkumus. Sąjunga ir Jungtinė Karalystė visus Protokolo taikymo klausimus siektų išspręsti kuo geriau ir greičiau. Todėl tikslinga, kad Sąjunga ir Jungtinė Karalystė tuo tikslu pateiktų bendrą deklaraciją Jungtiniame komitete;

(18) Sąjunga turėtų atsižvelgti į Jungtinės Karalystės vienašalę deklaraciją Jungtiniame komitete dėl Protokolo 18 straipsnyje nurodyto demokratinio pritarimo mechanizmo, primindama Jungtinio komiteto užduotis pagal Susitarimo dėl išstojimo 164 straipsnį;

(19) paaiškėjo, kad būtina išplėsti prekiautojų, turinčių teisę iš kitų Jungtinės Karalystės dalių į Šiaurės Airiją vežti grėsmės nekeliančias prekes, nurodytas Jungtinio komiteto sprendime Nr. 4/2020 ([3]), ratą. Visų pirma turėtų būti nustatytos naujos sąlygomis, kuriomis laikoma, kad prekės nėra perdirbamos komerciniais tikslais, be kita ko, veiklos vykdytojų metinės apyvartos riba padidinama, kad tų veiklos vykdytojų atliekamas prekių perdirbimas nebūtų laikomas perdirbimu komerciniais tikslais, nepriklausomai nuo jų veiklos sektoriaus. Be to, kitose Jungtinės Karalystės dalyse įsisteigusiems veiklos vykdytojams turėtų būti leidžiama prisijungti prie patikimų prekiautojų sistemos, kuria grindžiama grėsmės nekeliančių prekių vežimo tvarka. Reikėtų išsamiau nustatyti konkrečias leidimų suteikimo patikimiems prekiautojams sąlygas ir taip užtikrinti, kad kartu su muitinės srities palengvinimais, kurie tiksliniais atitinkamų Sąjungos aktų pakeitimais bus nustatyti patikimiems prekiautojams ir įgaliotiesiems vežėjams, gabenantiems grėsmės nekeliančias prekes iš kitų Jungtinės Karalystės dalių į Šiaurės Airiją, būtų numatytos griežtesnės apsaugos priemonės;

(20) taip pat reikėtų nustatyti taisykles, kuriomis patikslinamos sąlygos, kuriomis prekės, gabenamos siuntiniais iš kitų Jungtinės Karalystės dalių į Šiaurės Airiją, gali būti laikomos nekeliančiomis grėsmės, kai tie siuntiniai pristatomi Šiaurės Airijoje gyvenantiems privatiems asmenims ir į Šiaurės Airiją juos įveža įgaliotieji vežėjai;

(21) Sąjunga turėtų atsižvelgti į Jungtinės Karalystės vienašalę deklaraciją Jungtiniame komitete, kurioje išdėstoma praktika, kurią ji ketina taikyti, kad sustiprintų vykdymo užtikrinimo veiksmus, susijusius su siuntiniais iš kitos Jungtinės Karalystės dalies į Šiaurės Airiją gabenamomis prekėmis;

(22) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Jungtiniame komitete, kiek tai susiję su priimamu sprendimu ir pateikiamomis bendromis bei vienašalėmis deklaracijomis,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

*1 straipsnis*

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Susitarimo dėl išstojimo 164 straipsniu įsteigtame Jungtiniame komitete, kiek tai susiję su Jungtinio komiteto priimamu sprendimu ir tam tikromis pateikiamomis rekomendacijomis, išdėstoma šio sprendimo projekte ir rekomendacijų projektuose, pateiktuose šio sprendimo 1 priede.

*2 straipsnis*

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Jungtiniame komitete, kiek tai susiję su tam tikromis bendromis deklaracijomis, kurias Sąjunga ir Jungtinė Karalystė turi pateikti Jungtiniame komitete, išdėstoma bendrų deklaracijų projektuose, pateiktuose šio sprendimo 2 priede.

*3 straipsnis*

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Jungtiniame komitete, kiek tai susiję su tam tikromis vienašalėmis deklaracijomis, kurias Jungtinė Karalystė turi pateikti Jungtiniame komitete ir kurios projektų forma pateiktos šio sprendimo 3 priede, yra į šias deklaracijas atsižvelgti. Kiek tai susiję su Jungtinės Karalystės vienašale deklaracija Jungtiniame komitete dėl Protokolo 18 straipsnyje nurodyto demokratinio pritarimo mechanizmo, Sąjunga taip pat primena Jungtinio komiteto užduotis pagal Susitarimo dėl išstojimo 164 straipsnį.

([3]) 2020 m. gruodžio 17 d. Susitarimu dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos įsteigto jungtinio komiteto sprendimas Nr. 4/2020 dėl grėsmės nekeliančių prekių nustatymo [2020/2248] (OL L 443, 2020 12 30, p. 6).

*4 straipsnis*

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje 2023 m. kovo 21 d.

*Tarybos vardu*
*Pirmininkė*
J. ROSWALL